

NAŠ GLAS

hp DROGA
PREHRAMBENA INDUSTRIJA n.s.o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

«Naš glas» izdaja delovna organizacija HP Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Majda VLAČIČ. Odgovorna in glavna urednica Albina SKAPIN. Tiska ZGP Primorski tisk, TOZD Tiskarna Jadran 1983, v nakladi 2500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXV.

PORTOROŽ, MAJ 1983

ŠTEVILKA 2

KAKŠNA BO LETOŠNJA LETINA?

Hruške in breskve že kažejo plodiče, vinograd pa grozde na kiberniki tako, da lahko ocenjujemo pričakovani pridelek. V TOZD »Kmetijska proizvodnja« lahko računamo na povprečno letino breskev in grozdja. Hrušk bomo pridelali za 50 % več kot v prejšnjem letu, ker prehajajo mladi nasadi v polno rodnost. Upamo, da naših napovedi ne bodo pokvarili bližnji hladni dnevi ali toča. Nasade imamo sicer zavarovane proti pozehi in toči.

Pričakujemo, da bomo pridelali 45 vagonov breskev, 38 vagonov hrušk in 50 vagonov grozdja. Trenutno zdravstveno stanje nasadov je zadovoljivo. V breskvah nimamo bolezni kodravost listja, četudi so bili v letošnjem letu za njo ugodni vremenski pogoji in jo je v zasebnih nasadih veliko. Hruške smo morali do sedaj trikrat preventivno škropiti proti krastavosti in dvakrat kurativno proti hruševi pršici. Vse nasade smo enkrat pokosili z mulčerjem in poškopili pod drevesjem proti plevelu. Toplota in zadnji dež sta tako pospešila rast trave, da imamo ozko grlo pri košnji z mulčerjem in uničevanju plevela v vrstah. Pred nami je konica dela ročno redčenje plodov pri breskvah. Vinograde prvič škropimo oziroma žveplamo, kosimo travo in škropimo s herbicidi.

Na področju investicijske izgradnje TOZD nadaljuje z začrtanim programom. V investicijski izgradnji je 50 ha hrušk,

ki so bile posajene v preteklem letu. Stanje tega nasada je zadovoljivo. Nezasejane pasove zaradi pomanjkanja odgovarjajočih sort smo v letošnjem letu izpopolnili. Tako je sedaj naša največja naloga vzdrževanje čistih tal ob sadikah in skrb za zdravstveno stanje dreves.

V letošnjem letu bomo opremili štiriletni nasad 42 ha hrušk s kapljičnim sistemom namakalnih naprav. Recenzija projekta bo v tem tednu tako, da računamo na skorajšnjo odobritev investicijskih sredstev.

Bodoča usmeritev TOZD v glavnem ne bo menjala začrtanih poti. Zaradi obstoječih nasadov in investicijske izgradnje v zadnjih nekaj letih bo težišče proizvodnje še vedno v sadjarstvu in vinogradništvu. Na kolobarnih površinah ter površinah, ki so bile predvidene za napravo novih nasadov se bomo vključili v proizvodnjo osnovne hrane. V ta namen smo v letošnjem letu na treh lokacijah poizkusno sejali sojo,

ki jo nameravamo v bodoče razširiti na proste površine TOZD. Usmeritev TOZD »Kmetijska proizvodnja« Lucija zaradi nove organiziranosti agroživilstva na

Obali, to je v TOZD VINAOPER ne bo potrebno spreminjati, ker se vklaplja v proizvodni koncept novega TOZD.

M. G.

Količinska izvršitev plana v 1. tromesečju 1983

Iz priloženega pregleda o proizvodnji v I. tromesečju ugotavljamo, da v letošnjem letu proizvodnje v primerjavi z lanskim istim obdobjem, zaostaja v proizvodnih TOZD za 10 %; medtem ko je letošnji letni plan realiziran 19 %.

Trenutno se nahaja v najslabšem položaju TOZD »ZAČIMBA«, kjer so realizirali le 57 % lanskih količin in dosegli 13 % letošnjega plana. Dejstvo je, da TOZD »ZAČIMBA« tako zaostajanje proizvodnje lahko nadoknadi v preostalih mesecih, vendar le pod pogojem, da razpolaga s potrebnimi surovinami (kava, začimbe, živ. plodovi). Nizka proizvodnja tako glede na lansko leto kot v primerjavi z letošnjim planom, je predvsem posledica pomanjkanja kave, saj smo jo letos predelali le 39 ton v primerjavi z lanskimi 252 tonami, oziroma v primerjavi s planiranimi 1280 tonami. Tudi proizvodnja živilskih

plodov je zaradi uvoznega porekla surovin daleč pod možnostmi. V prvem tromesečju je TOZD realizirala le 11,6 tone izdelkov iz te grupe in to le rožiče, ki so domačega izvora. Filter čaji so edina skupina izdelkov, kjer je dosežena lanska proizvodnja (index 104) in letošnji plan za prvo četrtletje.

TOZD »SUDEST« je presegel proizvodne količine realizirane v I. tromesečju lanskega leta za 23 % predvsem na račun večje proizvodnje instantov (za 127 ton) in nekoliko večje proizvodnje rozin (30 ton), ostali proizvodi so na ravni lanske proizvodnje.

V primerjavi s planom realizirana proizvodnja zaostaja za 6 % in to zaradi nerealiziranih količin riža (realizirano 109 ton, planirano 1500 ton). Vzrok za izpad proizvodnje je težava pri os-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Količinska izvršitev plana v 1. trimesečju 1983

(Nadaljevanje s 1. str.)

krbi surovine, vendar se bo položaj v drugem četrtletju izboljšal, ker je pričakovati pošiljko 500 ton riža iz Makedonije.

Predelava zdravnih zelišč sicer zaostaja za planom, vendar se na proizvodnji odraža tudi sezonski vpliv, zato nedoseženo proizvodnjo ni težko nadoknaditi.

TOZD »GOSAD« sicer krepko presega lansko proizvodnjo v I. tromesečju (index 145), vendar je večja razlika le pri predelavi sladkorja, kjer se je povečana proizvodnja za 192 ton ali 61 % ter na obratu »JELKA«, Vrhnik, kjer je proizvodnja čajev večja za 79 % (letos 122 ton — lani 68 ton), oziroma je letošnji plan realiziran 34 %.

Vložena povrtnina je sezonskega značaja in proizvodnja doseže višek šele v drugem polletju. Dosedanja realizacija je enaka lanski.

V celoti TOZD »GOSAD« dosega plan proizvodnje 20 %, vendar je to TOZD s proizvodnjo z izrazito sezonskim karakterjem.

Edini TOZD, ki presega četrtletni plan je TOZD »ARGO«, vendar ob 8 % nižji proizvodnji kot jo je dosegel v lanskem letu. Proizvodnja je nižja pri juha (za 100 ton) začinki, pašteti (za 40 ton), kavi (v letu 1983 0). Proizvodnja omenjenih grup izdelkov zaostaja tudi za letnim planom.

Najbolj zaskrbljujoče je zaostajanje proizvodnje v TOZD »DELAMARIS«, kjer bo 1-mesečni izpad proizvodnje preko leta težko nadoknaditi.

Iz pregleda lahko ugotovimo, da je predelava rib (brez marinad in zmrznjene ribe) realizirana 20 % in da pravzaprav glavni del izpada odpade na zmrznjeno ribo (realizirano 11,7 tone, planirano 500 ton) in marinade (realizirano 1,7 tone, planirano 50 ton). Nedoseganje planiranih količin bo ob visokih stroških novozgrajenih kapacitet (zlasti visoke amortizacije) povzročilo

na tej dejavnosti precejšnjo izgubo, kar se bo odrazilo tudi na poslovanju celotnega TOZD, zaradi nizke akumulativnosti tudi ostalih izdelkov.

Tudi proizvodnja oziroma predelava fižola ne poteka po planu zaradi težav s preskrbo surovine in visokih nabavnih cen.

Dodatni problem za proizvodnjo predstavlja uvoz potrebne pločevine in sicer jo TOZD potrebuje v letošnjem letu 2975 ton od tega 2075 ton iz konvertibilnega področja, za kar bo moral odšteti 1.722.250 \$.

V TOZD »SOLINE« so odpremili 10 % več soli kot v lanskem letu in realizirali letošnji plan 26 % (plan 1983 je nižji od realizacije v letu 1982).

V TOZD »KMETIJSKA PROIZVODNJA« je proizvodnja sezonskega značaja in se prične šele v drugem polletju (sadje, grozdje).

V TOZD »RIBA« se je ulov povečal za 2,20-krat (lani 642 ton, 1410 ton letos). Popravljen letni plan, ki znaša 10630 ton rib pa je realiziran le 13 % zaradi sezonskega vpliva na lov.

Na osnovi podatkov o realizirani proizvodnji v I. tromesečju lani in letos ter na osnovi povprečnega števila zaposlenih v celotni Delovni organizaciji ugotavljamo porast fizične produktivnosti za 7,4 %.

Poročilo o proizvodni prilagamo še pregled o realiziranem izvozu v I. tromesečju skupaj s primerjavo z letnim planom in izvoz v lanskih treh mesecih. V letošnjem letu smo izvozili 1185 ton izdelkov, kar predstavlja 19 odstotkov celotnega plana; v primerjavi z lanskim letom pa letošnji izvoz precej zaostaja — index 17.

Realizacija proizvodnje v I. tromesečju 1983 ter primerjava s planom za leto 1983 in tromesečjem 1982 (proizvodnja je prikazana v tonah)

Vrsta proizvodnje	Realiz. I—III 1982	Plan 1983	Realiz. I—III 1983	Realiz. 83 realiz. 82	Realiz. 83 plan 83
začimbe	231	987	182,5	79	18
živilski plodovi	75	240	11,6	15	5
praški + flavoraid	86	372	76,7	89	20
uvozni klas. čaji	4	—	—	—	—
filter čaji	122	477	126,8	104	26
kava	252	1280	39,0	15	3
suha zelenjava	2	10	2	100	10
ZAČIMBA	772	3367	439	57	13
instanti	368	1705	495	134	29
plodovi (rozine)	64	300	94	147	31
brinjevec	—	—	—	—	—
riž	96	1500	109	113	7
začimbe	1	8	1	100	12
poličke z začimbami	11	5	1,5	—	—
2912 kom	14000 kom	4003 kom	137	28	—
začimbe v stekl.	—	38	7,6	—	—
366900 kom	1260000 kom	263325 kom	71	20	—
zdravilna zelišča	181	1090	188,5	104	17
ekstrakti + tinkture	—	38	—	—	—
polizdelki za filt. č.	54	264	43,9	81	17
polizdelki za Vrhniko	—	—	15	—	—
SUDEST	776,3	4948	955	123	19
mleti sladkor	316	1360	508	161	37
citronka C	5	44	—	—	—
višnjevev kompot	—	70	—	—	—
začimbe (lovor, posipači, majaron)	10	25	14	140	56
vložena povrtnina	124	1982	120	97	6
izdelki iz gob (omake, suhe gobe)	—	136	23	—	1,7
klasični čaji	68	354	84	123	24
inst. čaji + kakav	3	21	3	100	14
polizdelki za fi. čaje	59	210	54	91	26
praškasti izdelki	—	—	2	—	—
GOSAD	580	4202	809	140	9
juhe	301	695	201,6	67	29
začinka	36	139	23	64	16
paradiž. koncentrat	204	969	299,8	147	31
hren	114	352	114,8	100	33
tekoči dodatki	64	250	65,5	102	26
pašteta	185	754	146,5	79	19
napitki	155	577	164,4	106	28
kavovine	8	23	7,8	100	34
kava	46	220	—	—	—
delkava	5	37	3,5	70	9
usluga	8	—	8,7	101	—
ARGO	1126	3817	1035,7	92	27
fižol	93	783	188	202	24
srbski pasulj	74	496	—	—	—
slana riba	30	150	—	—	—
sardine v olju	644	2825	569,5	88	20
inčuni, papalina	—	175	—	—	—
tuna, skuša	—	—	—	—	—
predjedi	855	2500	596,9	70	24
turistična pašteta	50	200	—	—	—
ribji brodet	4	17	—	—	—
ribja moka	142	800	88,1	62	11
ribje olje	—	—	—	—	—
marinade	3	50	1,7	50	3
konfencionirana riba	14	500	11,7	83	2
DELAMARIS	1904	8495	1455,9	76,4	17
SKUPAJ PROIZV. TOZD	5206	24829	4728,5	90,0	19
SOLINE — sol za široko potrošnja	3931	16700	4320	110	26
KMETIJSKA PROIZVOD.	—	1381	—	—	—
RIBA — ulov	642	10630	1410	220	13

Fizična produktivnost (proizvodnja/zaposleni)

	I—III 1982	Plan 1983	I—III 1983	Index 1983 1982
TOZD	29,33	222,5	34,28	117
SOLINE	4,80	22,15	2,87	60
ZAČIMBA	6,80	41,93	8,16	117
SUDEST	3,13	20,30	4,25	135
GOSAD	3,07	13,81	2,43	79
DELAMARIS	6,66	23,15	6,68	100
ARGO	3,47	47,5	7,27	209
RIBA	—	20	—	—
KMET. PROIZV.	—	—	—	—
SKUPAJ	4,03	—	4,33	107,4

Planska služba

Nekaj misli ob prazniku dela

Vse preveč govorimo o prazniku dela in vse premalo o delu samem. Ko bi le tudi ob delu tako uživali kot ob praznovanju praznika dela! Delu čast in oblast! Žal so nekateri v dirki za oblastjo ob delu pozabili na čast.

Delajmo toliko kot moremo, ne toliko kot moramo!

Utopija: delati iz ljubezni do dela ne pa zato, ker smo v to prisiljeni.

S. Požar

UGOTOVITVE IN STALIŠČA OB OBRAVNAVI REZULTATOV ZA PRVO TROMESEČJE 1983

Pri obravnavi rezultatov za prvo trimesečje 1983 je KPO HP Droga ugotovil, da so doseženi rezultati izredno neugodni, kar je bilo za pričakovati z ozirom na zaostrene pogoje gospodarjenja v letu 1983.

Če globalno rezultate primerjamo v prvem tromesečju, je delovna organizacija kot celota dosegla:

v 000 din

ELEMENTI	1982	Plan 1983	31. 3. 1983	%	Index
Celotni prihodek	1.115.726	6.658.297	1.327.970	19,9	119,0
Porabljena sredstva	861.372	5.229.996	1.030.980	19,7	119,7
Amortizacija	29.289	193.278	46.263	23,9	157,9
Dohodek	254.354	1.428.300	226.990	20,8	116,7
Obresti na kredite	28.759	214.250	64.022	29,9	222,6
Del za DSSS	20.859	112.300	27.749	24,7	133,0
Druge obveznosti iz dohodka	35.728	241.791	60.075	24,8	168,1
ČISTI DOHODEK	166.283	859.959	155.756	18,1	93,7
Del za osebne dohodke	107.840	580.500	127.650	22,0	118,3
Del za skupno porabo	13.523	62.347	11.683	18,7	86,4
Del za poslovni sklad	48.371	185.143	59.836	32,3	123,7
Rezervni sklad	5.267	31.967	5.720	17,9	108,6
Izguba	8.719		58.048		665,7

Z negativnim rezultatom v prvem tromesečju so zaključile:

TOZD Delamaris, Izola	din 29.495.066.—
TOZD Riba, Izola	din 21.268.070.—
TOZD Živila, Izola	din 7.284.814.—
Skupaj	din 58.047.950.—

Pozitivne rezultate so dosegli:

TOZD Soline, Portorož	din 8.624.510.—	za poslovni sklad
TOZD Začimba, Portorož	din 10.136.221.—	za poslovni sklad
TOZD Gosad, Sred. ob Dravi	din 41.320.149.—	za poslovni sklad

Ostali tozdi so zaključili poslovanje brez pomembnejših pozitivnih in negativnih razlik.

Problemi, ki so vplivali na poslovanje TOZD v prvem tromesečju so:

- izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja surovin,
- podražitve pri uvoženih surovinah, zaradi hitrega spreminjanja tečaja dinarja,
- nizka udeležba pri deviznem prilivu — 28 %, kar vpliva na doseganje manjšega dohodka TOZD pri izvozu,
- povečanje obveznosti iz dohodka za obresti,
- povečanje drugih obveznosti iz dohodka,
- povečanje amortizacije, zaradi visoke revalorizacije osnovnih sredstev koncem leta.

Razen naštetih, so tudi drugi vzroki za nedoseganje boljših rezultatov in sicer:

- poslabšanje organizacije dela v proizvodnji,
- poslabšanje kvalitete proizvodov (ribje konzerve),
- nezadostna izkoriščenost posameznih linij v proizvodnji (marinade, zmrznjena riba — Delamaris, ekstrakcija — Sudest) in drugo.

Na negativno doseganje poslovnih rezultatov v tem obdobju, so vplivale tudi višje obremenitve TOZD, kot so:

v 000 din

ELEMENTI	1982	1983	%	RAZLIKE
Amortizacija	29.289	46.263	157,9	16.974
Obresti	28.759	64.022	222,6	35.263
Druge obvez. iz doh.	35.728	60.075	168,1	24.347
Skupaj	93.776	170.360		76.584

TOZD Delamaris je zaradi pomanjkanja surovin dosegel komaj 2/3 proizvodnje za prvo tromesečje. Problemi so nastajali pri uvozu pločevine in skuše. Razen tega je TOZD v letu 1983 začel poslovati brez nobenih zalog, kar ni bil slučaj v preteklih letih. Zaradi izpada proizvodnje je TOZD dosegel komaj 14,7 % izvoza ter z visokimi obveznostmi iz dohodka (obresti) ustvaril izgubo v znesku din 29.495.066.

TOZD Riba, Izola, kljub temu, da je dosegel 1.461 ton ulova letos, v odnosu na 591 ton v letu 1982, je ustvaril izgubo v znesku din 21.268.070

Vzroki za izgubo so visoki stroški pri porabi goriva ter obveznosti iz dohodka (obresti) in amortizacije. Preseganje osebnih dohodkov v tozdu Riba je vezano na povečanje ulova:

Prvo tromesečje	1982	1983	%
ulov — ton	591	1.461	247
Osební dohodki	9.333.907	12.909.868	138,3

TOZD Živila izkazuje izgubo zaradi sezonskih vplivov, vendarje treba poudariti, da so v letošnjem letu razlike v cenah sadja in zelenjave zelo nizke. Celo sadje se pri nekaterih enotah prodaja brez razlike v ceni zaradi visoke ponudbe.

Med tozde, ki dosegajo pozitivni rezultat, nekoliko bolj izstopa TOZD Gosad, ki izkazuje čisti dohodek za poslovni sklad din 41.320.149. Ta rezultat se nanaša na plačila iz preteklega leta in sicer devizni priliv in interne stimulacije.

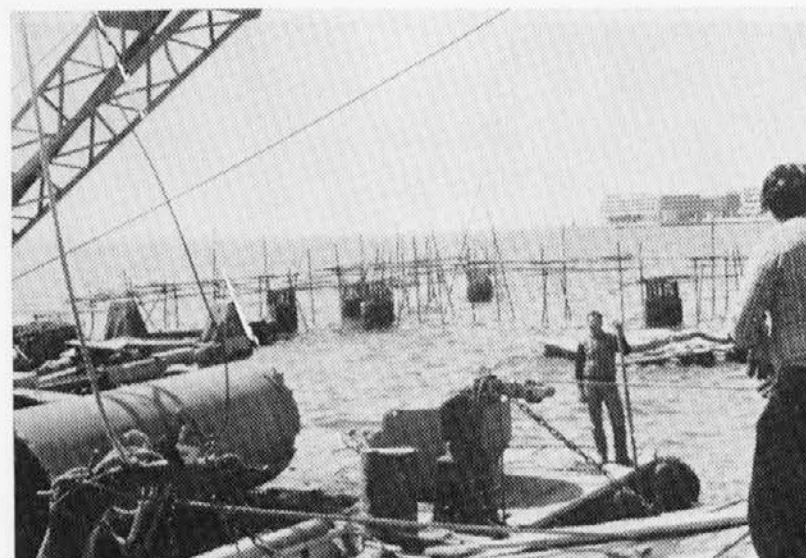
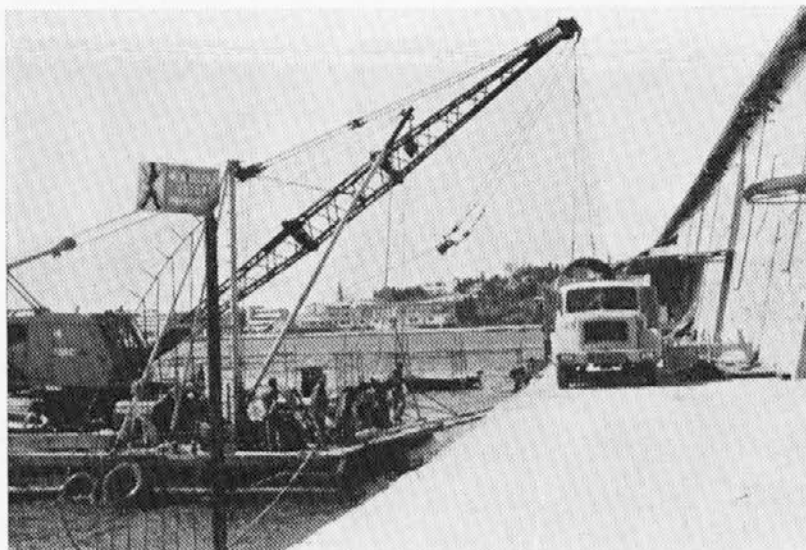
V tozdu Začimba, kljub temu, da je rezultat pozitiven, je ta pod načrtovanim, zaradi pomanjkanja surovin, predvsem kave ter zaradi hitrega naraščanja tečajnih razlik pri uvoženih surovinah.

V tozdu Soline, se doseženi rezultat približuje načrtovanemu.

Zaradi nedoseganja načrtovanih rezultatov so TOZD in delovna organizacija presegli dovoljena sredstva po družbenem dogovoru za osebne dohodke ter druge omenjene izdatke. Dovoljena sredstva za OD delovne organizacije kot celote znašajo 119.583.910 din, izplačana pa znašajo 127.650.123 din, preseganje dovoljene mase OD znaša 8.066.213 din ali 6,75 %.

S prenehanjem izplačevanja stimulacije za uspešnost TOZD do 12 % bi do konca polletja poravnali presežena dovoljena sredstva.

Za odpravo nastalih razmerij in izboljšanje rezultatov bodo morali samoupravni organi TOZD sprejeti ustrezne ukrepe. Na predlog KPO naj bi med drugimi omejili stroške reprezentance posamezne TOZD in DO kot celote in jih tako uskladili do prvega polletja z dovoljeno maso, in sicer 50 % preteklega leta, prav tako naj bi uskladili ostale omejene izdatke (dnevnicne, kilometrine, pogodbeno delo) z gibanjem rezultatov poslovanja TOZD in DO, v TOZD kjer se pojavlja poslabšanje kvalitete proizvodov pa naj bi se opravili ustrezni strokovni razgovori in nato odpravili nastali problemi.

Začetek gradnje pomola za skladiščem soli v Portorožu

Odslej se bomo večkrat srečevali

Delovno organizacijo Agrario sestavljajo TOK Kmetijstvo Sežana, TOZD Vinakras Sežana, TOK Kmetijstvo Koper, TOZD Vinakoper, TOZD Excerrado Koper, TOZD Mlekarna Dekani, TOZD Servisne delavnice Koper.

Z uspešnim referendumom 23. 12. 1982 se delovna organizacija Agraria vključuje v novo DO Droga-Agraria, vendar posamezne temeljne organizacije še niso registrirane, zato predstavljamo DO Agrario tako, kot je bila pred združitvijo:

Glavne dejavnosti TOZD so sledeče:

TOZD VINAKOPER — predelava vin, namiznih in boteljiranih. Največ je refoška in merlot, nekaj kabernet in malvazije. Kapaciteta predelave je 750 vagonov.

TOZD VINAKRAS — predelava vin, to je terana in kraških belih vin s kapaciteto 350 vagonov.

TOZD EXCORRADO — predelava alkoholnih (Amaro, Ramazotti) in brezalkoholnih pijač (Golf, Manda). V načrtu je zmanjšanje obsega proizvodnje zaradi energetske krize oz. tudi pomanjkanja deviz.

TOZD MLEKARNA — predelava mleka (sir, jogurt, maslo). Mleko dobavljajo s Krasa, Brkinov, obalnega območja, območja Buzeta in Umaga. Mlekarna oskrbuje z mlekom obalno območje Umaga in Poreča. Količina mle-

ka je premajhna. TOZD je bila lani v izgubi, ki je ostala delno nepokrita. Izdelan je bil sanacijski program za odpravo izgub in sicer z investicijskim vlaganjem v predelovalni obrat in s povečanjem staleža krav.

TOZD SERVISNE DELAVNICE — popravila razne mehanizacije in transportnih sredstev.

TOK KMETIJSTVO SEŽANA in TOK KMETIJSTVO KOPER — v temeljnih organizacijah kooperantov združujejo svoje delo in sredstva kmetje iz občine Sežana in občine Koper. V TOK Kmetijstvo Koper je združenih največ takih kmetov, ki sodelujejo s proizvodnjo zelenjave in sadja, manj z mlekom in mesom. V TOK Kmetijstvo Sežana pa je največji poudarek na živinoreji.

Pogovarjala sem se z direktorjem delovne organizacije Lucijanom Korvo ter iz pogovora zveleda najprej za organiziranost DO, nato pa še o drugih stvareh.

Kaj pričakujete od združitve na področju kmetijstva?

»Upam si trditi, da z vztrajnim delom in ojačanjem pospeševalne službe ki pa še ni dovolj nagrajena, bi lahko dosegli cilje zastavljene v konceptu o združitvi v nov kompleks na obalnokraški regiji in sicer: pridelati več hrane, izboljšati preskrbo prebivalstva, pridelati hrano za izvoz in izboljšati turistično ponudbo. To bi dosegli z drugačno organiziranostjo in povezanostjo kmetijstva, predelovalne živilske industrije trgovine in turizma. Poleg tega, da smo sedaj napravili prvi korak k temu, pa bomo poleg dobre volje in trdnega dela potrebovali denar, delavce in stroje.«

Ali bo sekundarna proizvodnja res tesno povezana s kmetijstvom?

Pred več kot 100 leti je bilo v obalnih občinah močno razvito pridelovanje sadja in povrtnin. Najbolj se je razvijalo po letu 1850, ko so tako pridelovanje narokovale potrebe prebivalstva, na eni strani domačinov, ki so se morali na nek način preživljati, na drugi strani pa razvita trgovina in potrebe prebivalstva Trsta in preko Trsta prodaja v Avstrijo. Predvsem se je v prodajo vključeval Koper z okolico.

Razvoj kmetijstva je po vojni vedno bolj stagniral. Razvijala se je industrija. Poti po katerih so kmetice nosile sadje in zelenjavo ter mleko v Trst so zaraščene, tam kjer so bila rodovitna polja danes postavljamo industrijske objekte in stanovanjske bloke. (citat pisca).

»Lansko leto smo pričeli s poskusno proizvodnjo paradižnika, je nadaljeval direktor Korva. Poskusna proizvodnja paradižnika je v Skočjanu, kjer gojimo 62 sort hibridnega paradižnika, 42 sort za svežo uporabo in 20 sort za industrijsko predelavo. Industrijske sorte so sorte, ki ne zahtevajo zahtevne tehnologije pridelovanja. Pridelki so po površini večji, kvalitete in procent suhe snovi v plodu ustrezata zahtevam predelovalne industrije.

Primarni cilji ki jih skušamo s poskusno proizvodnjo doseči sta ranost in kvaliteta. V kolikor bi pridelali 6 vagonov primerne sor-

te paradižnika bi to predstavljalo rešitev za domače tržišče, za prodajo in predelavo.

Pokazale pa so se tudi možnosti sodelovanja v izvozu.«

Kako je z usmerjeno planirano proizvodnjo?

Planirati proizvodnjo pomeni predvideti tudi prodajo te proizvodnje. V kmetijstvu se planirane proizvodnje dolgo nismo posluževali. Proizvodnja je bila odvisna od posameznika, bila pa je včasih manjša, zato se jo je lahko prodalo na trgu. V zadnjem času pa se poslužujemo planirane proizvodnje, to je proizvodnje, ki jo lahko plasiramo na tržišče. Trg ne potrebuje več toliko blaga, kot ga je nekoč, ker je vedno več vrtičkarjev, ki se ukvarjajo z pridelavo raznih vrst vrtnin.

Prodajna služba mora vedeti, kdaj in koliko se bo pojavilo kmetijske proizvodnje za prodajo. Tako lahko sklepajo pogodbe s kupci in s tem zadovoljujejo zahteve kmetijskih proizvajalcev, ki si želijo svoje blago čim boljše prodati.

V naši DO smo se v zadnjem času začeli ukvarjati s proizvodnjo oliv. Vsako leto obnavljamo nekaj opuščanih nasadov. Sadike moramo uvažati. Največ oliv se uporabi za proizvodnjo olja. Obiranje oliv pa je težko in zahteva določeno število delavcev.

Kako so v DO Agraria urejeni kooperacijski odnosi (vlaganja, viri sredstev)?

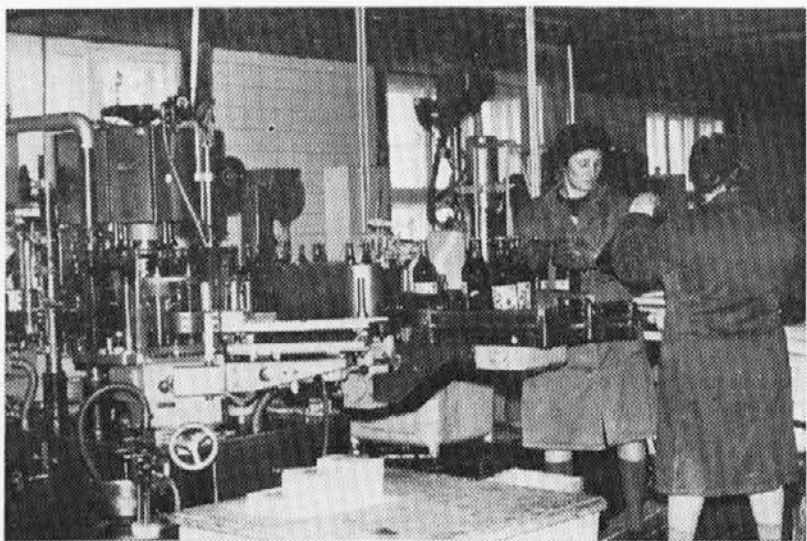
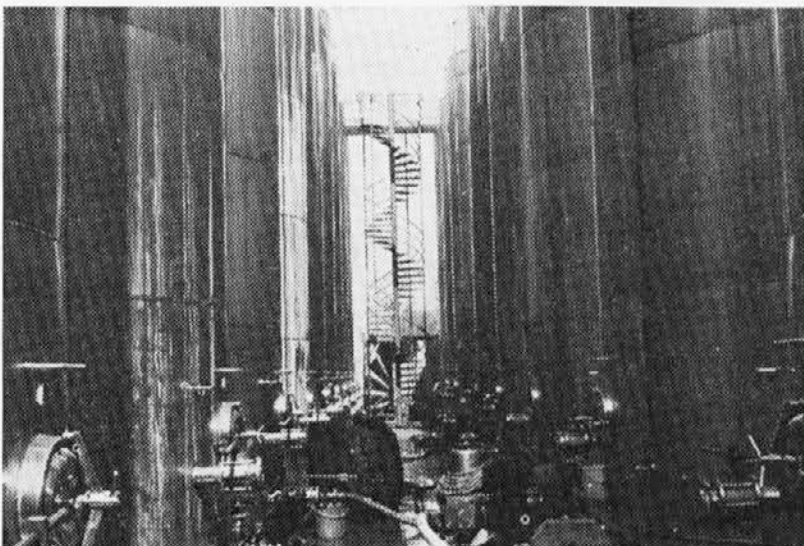
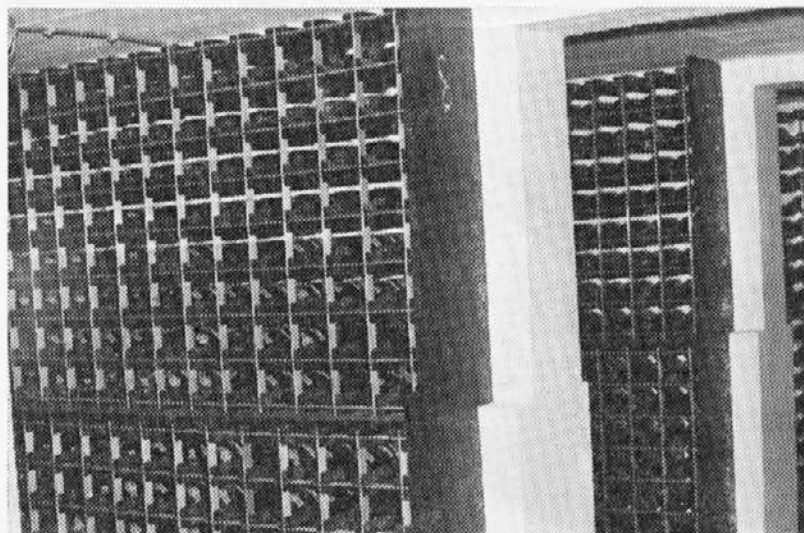
Kooperacijski odnosi med TOK in proizvajalci so dokaj urejeni. Med člani TOK in TOK so sklenjene pogodbe o odkupu kmetijskih pridelkov. Te pogodbe pa so še vedno premalo obvezujoče za obe pogodbeni stranki.

Vlaganja v kmetijstvo ne morejo biti enkratna in se največkrat takoj ne vračajo. Ponavadi je obračanje kapitala v kmetijstvu zelo dolgo. Razne vrste nasadov ne dajo takoj rezultatov, ker je potrebno določeno število let, da nasadi rodijo npr. olive, breskve, hruške, trte.

Vsako leto se povečuje število kooperantov in s tem se izboljšujejo pogoji pri kreditiranju.

Na straneh našega glasila se bomo odslej srečevali tudi z delavci in njihovimi prizadevanji iz delovne organizacije Agraria. Ta članek je bil le prvi korak k našemu medsebojnemu spoznavanju in sodelovanju.

Pripravili: M. V. A. S.

Nekaj posnetkov iz TOZD Vinakoper: buteljirano vino, nedokončana vinska klet, flaširanje vina

Kmetijstvo in agroživilstvo — ključna sektorja napredka...

Milka PLANINC: PROGRAMA GOSPODARSKE STABILIZACIJE NI MOČ OMEJITI NA SVEZNE UKREPOV ZIS

Predsednica ZIS Milka PLANINC je ob otvoritvi 50. mednarodnega kmetijskega sejma v Novem Sadu opozorila na zapletene mednarodne politične razmere in blokovsko stanje, pa tudi na hudo gospodarsko krizo, ki je prizadela vse države, najbolj in najhuje pa najslabše razvite in države v razvoju.

»Z vsem, kar smo počeli tri leta po smrti tovariša TITA v okoliščinah, ki so politično in gospodarsko negativno vplivale na nas, se strinjajo vsi tako doma kot v tujini,« je poudarila Milka PLANINC, »vsi naši prijatelji na jugu in severu, na vzhodu in zahodu. Jugoslavija je takšna, kakršna je, potrebna ne le nam, temveč tudi svetu, ki si prizadeva za mir in napredek.

Kmalu bomo v skupščini SFRJ sprejeli celovit dolgoročni program gospodarske stabilizacije,« je dejala Milka PLANINC. »Zvezni izvršni svet pa hkrati pripravljata načrt operacionalizacije tega programa.

Jasno želim povedati, da bi bil hud spodrseljaj, in tega zvezni izvršni svet po svojih idejnih in političnih opredelitvah ne želi, če bi se dolgoročni program gospodarske stabilizacije omejil na svežnje različnih ukrepov ZIS. Izvršni svet ima pri vsem tem, pri operacionalizaciji stabilizacijskega programa, pomembno vlogo, cilj ukrepov, ki jih sprejema, in predlogov, pa bo spričo nujnosti delovanja objektivnih ekonomskih zakonitosti predvsem še bolj in še odločneje kot doslej spodbuditi vse subjekte gospodarjenja, torej sleherni ozd in sleherni delovno organizacijo, da bodo pretehtali svoj gospodarski položaj in spoznali, da se je treba združevati v tekoči proizvodnji in razvoju, in da je treba vlogo družbenopolitičnih skupnosti spraviti v njihove ustavne okvire. Da se ne bi slepili — v mnogih in nemara celo v večini organizacij združenega dela bodo razmere težavnejše kot doslej. Kajti družbenopolitične skupnosti in banke na njihovem ozemlju so svojo negativno vlogo (glede na merila delovanja gospodarskih zakonitosti) uveljavljale prav s tem, da so z močjo političnih sklepov reševale vsakršno, tako tudi neproduktivno proizvodnjo.

V kmetijstvu je zdaj najbolj občutljivo vprašanje cen. se pravi najširšega možnega vpliva na standard najširših slojev prebivalstva. Usmeritev stabilizacijskega programa in zveznega izvršnega sveta je jasno. Ob strateško nujni zaščiti domače proizvodnje je treba izpostaviti konkurenci, vplivu razvitejših gospodarstev, da bi zagotovili višjo produktivnost. Ravnali se bomo po oblikovanju cen na podlagi objektivnih ekonomskih zakonitosti, ki se uveljavljajo v odnosih neposredno zainteresiranih gospodarskih subjektov in na trgu, vendar spričo vseh oko-

liščin postopoma in v mejah, ki ne bodo povzročile motenj v osebnem standardu najširših slojev delavcev zunaj okvirov, predvidenih z ekonomsko politiko za letošnje leto.

Drugi cilj stabilizacijskega programa je precejšnje, poudarjam: precejšnje povečanje celotne kmetijske proizvodnje tako za domače potrebe kot za izvoz, bodisi prek turizma ali v neposrednih odnosih s tujino. Jasno je, da se je treba v okviru ekonomske politike precej bolj odločati za investiranje v primarni sektor kmetijstva.

Želim pa si, da bi se o tem tudi podrobneje dogovorili. Spričo naših gospodarskih razmer v celoti in prednostne naloge izboljšanja zunanje in notranje likvidnosti države, se moramo vsi skupaj usmeriti v tista razmeroma majhna vlaganja, ki lahko hitreje zagotove povečanje kmetijske proizvodnje za domače potrebe in za izvoz.

Zakon o deviznem sistemu je kmetijstvu zagotovil možnosti, da se izkaže kot izvoznik neposredno ali prek turizma oziroma predelovalne industrije. V neposrednih odnosih s turističnimi ali predelovalnimi organizacijami je treba zagotoviti in potrditi to možnost in smotnost našega izvoza kmetijskih pridelkov, s tem pa bi lahko rešili številne probleme statusa kmetijstva kot izvozne panoge.

Obdobje, ki je pred nami, terja, da v federaciji na podlagi temeljnih funkcij in pristojnosti republik in pokrajin na tem področju v novih razmerah naše družbe skupaj določimo temelje zemljiške politike v celoti. Nobenega vzroka ni, da bi spremenjali temeljna načela na tem področju, ki jih vsebujejo ustava in naši temeljni zakoni. In vendar so dandanes razmere pri nas docela drugačne. Včerajšnji kmet se je preselil v mesto, nekoč je deloval vsaj zase, zdaj je postal porabnik, ogromne površine kot splošna dobrina so neobdelane ali slabo obdelane. Ne gre za vprašanje lastnika in lastništva. O tem ni potrebno razpravljati, mislim pa, da je treba tako v prid lastnikom kot družbi izoblikovati ekonomsko politiko, ki bo ekonomsko spodbudila in prisilila vse, do bodo zemljo kar najbolj izkoriščali.

Družbeni sektor kmetijstva in agroživilstva je v programu gospodarske stabilizacije ključni sektor napredka tako zaradi možnosti, da združi vse, kar sestavlja agroživilstvo, kot spričo objektivnih možnosti, da aktivira in angažira znanost na tem področju, pa tudi spričo možnosti, ki jih sam ali združen z zasebnimi kmeti uveljavlja v blagovni proizvodnji. Kar zadeva razmerje med človekovim delom in zemljo, pa tudi tukaj veljajo enaka načela — treba se je preživljati z delom, in ne z rento. Glede na naš stabilizacijski program je to naša poglobljena naloga.

(Delo, 14. 05. 1983)

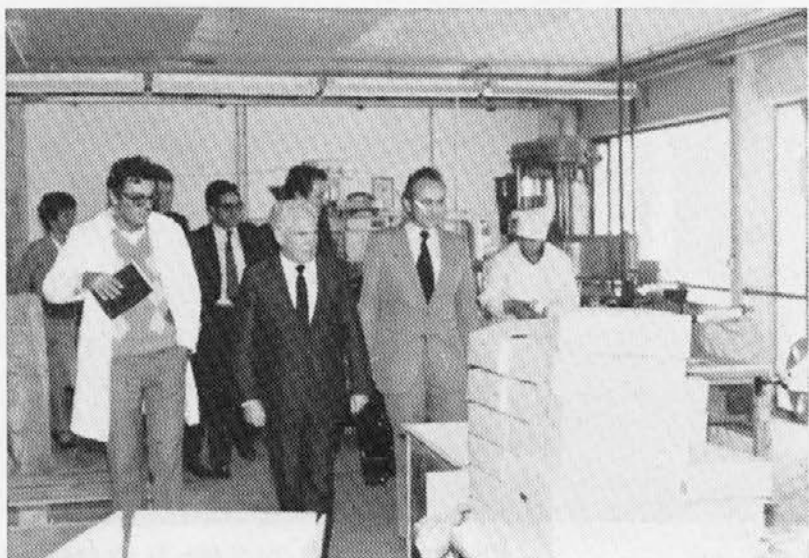

Vinko Hafner in Dino Kodarin na obisku v naši DO

12. 4. 1983 sta našo DO obiskala predsednik skupščine SR Slovenije tov. HAFNER Vinko ter izvršni sekretar CK ZKS tov. KODARIN Dino, ki je našo DO obiskal že januarja letos, kot vodja delovne skupine CK ZKS in se seznanil z organiziranostjo in problematiko naše DO. Na postavljen vprašanja tov. HAFNERJA (o doseženem celotnem prihodku, dohodku, delitvi na sklade, OD, izvozu, uvozu, združenju v novi SOZD...), so od-

govarjali ob tej priliki zbrani, vodilni delavci v DO, predstavniki OOZS in ZK. Predvsem pa je predsednika skupščine zanimalo v kolikšni meri je v naši DO uveljavljena delitev po delu, kakšno je ob tej delitvi razpoloženje delavcev ter delovanje ZK.

V popoldanskih urah se je tov. HAFNER udeležil seje OK ZKS Piran na kateri so obravnavali poročilo delovne skupine CK ZKS o obisku v piranski občini, januarja letos.

Poslovanje firme I.F.A.P.I. v letu 1982

Pred navedbo osnovnih podatkov poslovanja firme I.F.A.P.I. v letu 1982 moramo omeniti težave, s katerimi se je firma srečevala v preteklem letu. Osnovno problematiko je in še vedno predstavlja neizkoriščenost hladilnice v polni meri in se zato stroški poslovanja oz. vrednost obnove celic, ki se je končala lani, niso mogli pokriti s hladilniškimi uslugami. I.F.A.P.I. je ustvaril ves prihodek skozi komercialno poslovanje na osnovi provizije, nekaj dohodka pa je bilo ustvarjenega z direktno prodajo preko zastopniške mreže.

Predvidena je bila določena

proizvodnja oz. priprava blaga za italijanski trg, ki pa se zaenkrat še ni realizirala.

Interesi partnerjev niso dovolj usklajeni, zato so določene težave pri samem poslovanju, oz. pri razvoju dejavnosti I.F.A.P.I.

Stališče upravnega odbora firme je, da se dobiček, ugotovljen po revalorizaciji osnovnih sredstev in zato večje amortizacije, ne razdeli med partnerje, ampak se ga pusti v fondu za obratna sredstva.

Osnovni podatki poslovanja firme I.F.A.P.I. v letu 1982 na osnovi prvih bilančnih podatkov, so sledeči:

1. Prihodek

— prodaja v Italiji	483.005.273,— lir
— prodaja v inozemstvo	3.144.710.090,— lir
— usluge hlajenja	149.330.774,— lir
— ostalo	79.443.527,— lir

SKUPAJ 3.856.489.664,— lir

2. Izdatki

— nabavna vrednost blaga	3.399.623.229,— lir
— carinski stroški	32.850.341,— lir
— osebni dohodki	93.133.989,— lir
— prispevki od OD	50.729.986,— lir
— prispevek za obalo	2.378.500,— lir
— zavarovanje	4.596.818,— lir
— električna energija	25.233.753,— lir
— voda	6.079.375,— lir
— PTT stroški	6.204.223,— lir
— pisarniški material	3.177.988,— lir
— vzdrževanje	38.044.809,— lir
— transport	14.630.344,— lir
— prevozniki stroški	6.677.456,— lir
— bančni stroški	11.586.846,— lir
— amortizacija	61.077.335,— lir
— ostalo	46.759.929,— lir

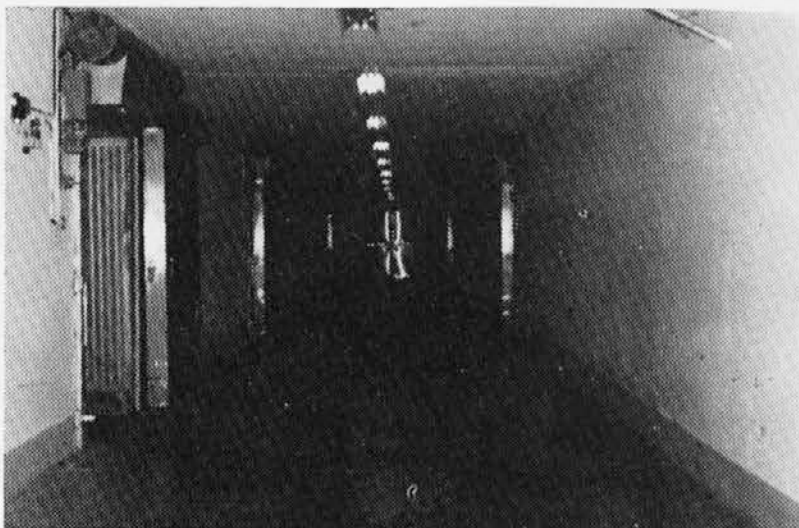
SKUPAJ 3.802.784.621,— lir

3. Dobiček poslovanja, in sicer:

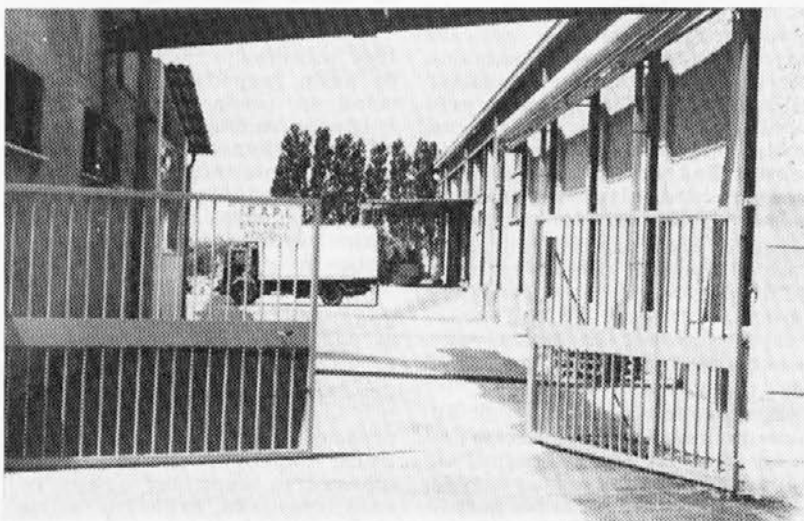
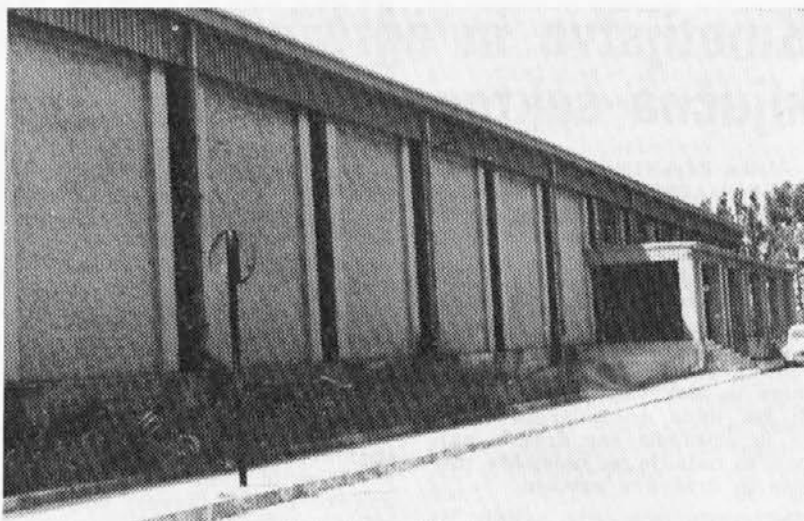
— komercialno poslovanje	96.371.419,— lir
— pozitivne bančne obresti	21.452.536,— lir
— izguba hladilnice	— 64.049.213,— lir

Dobiček bo zmanjšan za cca 9 mio lir, ker se bo po predpisih povečala oz. revalorizirala vrednost OS, in s tem amortizacija. Povečana vrednost se vodi v posebnem fondu. Dokončna bilanca

poslovanja bo obravnavana in sprejeta na skupščini junija meseca, skladno z italijanskimi predpisi. Od dobička je potrebno plačati še davke, ki so odvisni od končne višine dobička.

Hladilne komore

I.F.A.P.I. — poslovna stavba

PREDELAVA ZELIŠČ

V letošnjem programu predelave zelišč v ekstrakte in koncentrate je predvidena proizvodnja nekaj deset ton tega izdelka. V ta namen je bila dejavnost predvsem v ponudbi teh izdelkov kozmetični industriji za potrebe izdelave šamponov, mil, krem, losionov in podobnih preparatov, kjer ekstrakti sicer ne predstavljajo v sestavi velike količine, pač pa je poraba tem večja, vsled velike mase, ki se nahaja na tržišču.

Tako se je v tem času obiskalo proizvajalce teh izdelkov v Srbiji in Vojvodini, in to konkretno:

Nevena in Zdravje — Leskovic, Merima in Rubin — Kruševac, HINS (ALBUS) Novi Sad, LUXOL — Zrenjanin ter Narta — Gas HEMIK — Kikinda.

Poleg tega se je posredovalo vzorce za sterilizacijo teh izdelkov Inštitutu za nuklearne nauke »B. KIDRIČ« v Vinči pri Beogradu. Vsem navedenim se je dostavilo odgovarjajoče vzorce ekstraktov (breza, kopriva, kamilica, estragon, menta in bezeg), istočasno pa so se vodili razgovori v zvezi s tehničnimi problemi tako proizvodnje in porabe ekstraktov.

Tako kot ob obiskih porabnikov v Hrvatski in Sloveniji, so tudi proizvajalci v Srbiji in Vojvodini zainteresirani za naše izdelke, ki pa jih morajo predhodno pregledati, dati pripombe in izraziti želje, katere od ponu-

jenih izdelkov so pripravljene kupovati.

Običajno pa so preizkusi in analize sorazmerno dolgotrajni in lahko pričakujemo odgovore šele koncem aprila.

V istem razdobju se je opravil tudi obisk v Oroslavju pri Zagrebu in v Mariboru ter Rušah, v zvezi dopolnitev naprav v TOZD SUDEST in to destilacijske — kolonske naprave, ki je nujno potrebna za dopolnitev tehnologije predelave zelišč.

Sicer v TOZD SUDEST obstoja destilacijska naprava, toda je izvedena v bakru in ne odgovarja zahtevam, ki se postavljajo za tovrstne izdelke, ker so večsiti (največkrat) sestavine zelišč (kisline ipd.) močno korozivne in povzročajo težave ter zaostajajo v ekstraktih v večji meri kot to dopuščajo predpisi o kvaliteti.

Poleg tega pa taka naprava znatno zviša rentabilnost proizvodnje ter omogoča tudi predelavo svežih zelišč, katerih izdelki so vsestransko uporabni v vseh industrijah.

Pri vsej problematiki plasmana tovrstnih izdelkov je treba upoštevati dejstvo, da smo na tržišče šele prišli in da večina industrije ima še delne zaloge surovin iz let 1981/82, ko pa bodo te porabljene, bo le-ta nujno prisiljena te izdelke kupovati pri nas, za kar niso potrebna devizna sredstva.

dipl. ing. Saksida Beno

RANA URA — ZLATA URA?

S težavami se je začelo v drugi polovici marca, ko so delegati skupščine SRS sprejeli priporočilo glede delovnega časa in se do danes še ni končalo. Sprašujemo se, zakaj je bilo to treba. Žal se nam sam od sebe ponuja odgovor, ki je pogosto prisoten — zakaj enostavno, če je možno komplicirano.

Osvetlimo torej, kaj so priporočila in sklepi skupščine SRS prinesla. Skupščina je ob prehodu na poletno računanje časa priporočila, da delavci v proizvodnih dejavnostih določajo začetek delovnega časa praviloma ob 7. uri zjutraj; v družbenopolitičnih in državnih dejavnostih čimbolj proti 8. uri; v storitvenih in drugih dejavnostih naj se določi skladno z naravo in pomenom dela, glede na potrebe večine zaposlenih, povsod tam, kjer to dopušča delovni proces, možnosti prevoza in potrebe zaposlenih, naj se v večji meri uveljavljajo drseči ali stopničasti delovni čas.

Priporočilom skupščine so izvršni sveti obalnih občin dodali še opozorilo, da v kolikor ne bomo upoštevali priporočil, bomo vse dodatne stroške nosili sami. Sklepe izvršnih svetov smo dobili v zadnjem tednu pred 27. 3. 1983, ko naj bi priporočilo stopilo v veljavo.

V HP Droga smo morali na hitro presoditi, kakšna bo naša odločitev. Na razširjeni konferenci sindikata, ki je bila sklicana marca, vabilu so se odzvali tudi sekretarji OO ZK in zunanji družbenopolitični delavci, smo, glede na to, da je delovni čas neodtujljiva pravica delavcev, sprejeli sklep, da ostane naš delovni čas nespremenjen.

Odločitev smo utemeljili z naslednjimi razlogi:

1. narava dela (osnovna dejavnost je vezana na pokvarljivo surovino)

2. razširjena dejavnost na celotnem jugoslovanskem področju (druge republike niso spremenile delovnega časa ob prehodu na poletni čas)

3. prihodni poletni čas naj ne bi vplival na spremembo delovnega časa.

Enako odločitev je sprejela tudi DO Mehanotehnika Izola.

Zavedali smo se, da nam bo ta odločitev povzročila težave zaradi prevoza delavcev na delo in z dela in pri varstvu otrok. Pričakovane težave so nastopile že s prvim dnem premika ure, kajti DO Slavnik je po navodilih RK za promet in zveze ter sklepov IS obalnih občin uskladi vozne rede s prihodom na delo za 7. in 8. uro. Po priporo-

čilih in sklepih IS, so ravnale tudi vzgojno varstvene ustanove.

Zgodilo se je, kar smo predvideli. Naše delavke — matere, niso mogle pustiti otroka pred zaprtimi vrati vrtcev in mnogi, odvisni od avtobusnega prevoza, niso mogli priti na delo. Ni nam preostalo drugega kot da se začnemo »samoupravno« dogovarjati.

Najprej smo posredovali pri predsedniku IS občine Piran, da bi morda skušal vplivati na odločitev DO Slavnik, da bi se leta prilagodilo potrebam naših proizvodnih TOZD. Naleteli smo na gluha ušesa, pa čeprav smo, poleg zgoraj navedenih utemeljitev, predstavili drugo realnost, to je, da smo s tem, ko smo ostali na nespremenjenem delovnem urniku, razbremenili špico

prevozov 7. ure, ker se je pokazalo, da se tudi DPS niso držale priporočila, da bi pričetek dela prenesle na 8. uro. Razšli smo se z grenkim priokusom.

Na večje razumevanje smo naleteli pri predsedniku IS občine Izola, saj je bil prav on sklicatelj-koordinator dogovarjanj med našo DO, DO Mehanotehnika, DO Slavnik ter izolsko osnovno šolo in VVU. Zmenili smo se, da bomo vsi akterji med seboj našli skupni jezik in se konec aprila ponovno srečali, kjer bomo osvetlili prednosti, pomanjkljivosti, to je stroške in ovire, na katere smo naleteli zaradi naših odločitev.

Da proizvodnja ne bi utrpela prevelike škode, smo se predstavniki DSSS, TOZD »Delamaris« iz HP Droga, DO Mehanotehnika ter predstavnik DO Slavnik dogovorili o poskusnem obdobju, ki naj bi trajal do 7. 5. 1983, ko bi se ponovno sestali in dokončno

(Nadaljevanje na 8. str.)

...LETA BREZ TITA...

Minila so že tri leta od žalostnega dne, ko je nehalo biti srce velikega človeka, pravega revolucionarja, neomahljivega borca za mir in pravične odnose med narodi — Josipa Broza TITA. V tem triletnem obdobju se je položaj v svetu zelo poslabšal, konec je bilo popuščanja napetosti, to pa je prineslo nesluteno oboroževalno tekmo, politiko sile in gotovega dejstva. Posledica vsega tega je poglobljanje svetovne gospodarske krize, naraščanje brezposelnosti in izčrpanost gospodarstva številnih držav. Očitno je, da je danes človeštvo spet pred velikim problemom, kako naj se izogne najhujšemu in ohrani svetovni mir, kako naj zagotovi razmere, v katerih bi se narodi sveta lahko enako uspešno in svobodno razvijali v skladu s svojimi potrebami in upoštevajo potrebe drugih.

VELIKO ODGOVOROV NA SEDANJE PROBLEME LAHKO NAJDEMO V TEMELJITEM PREUČEVANJU TITOVEGA DELA

V sklepnih besedah na enajstem kongresu je tovariš TITO pojasnil v čem je moč SFRJ:

»Moč Jugoslavije je v junaštvu in trdnosti njenih narodov in narodnosti, ki so se kalili v zgodovini in prestali najhujše preizkušnje v veliki narodnoosvobodilni vojni.

Moč je v njihovi enotnosti in zavesti, da je ta enotnost v današnjem svetu, v katerem sila še

ni klecnila pred razumom, pogoj ne le za napredek, marveč tudi za goli obstanek.«

Žal kaže, da nekaterim skupnicam pa tudi članom ZKJ to še ni dovolj jasno, saj s svojim obnašanjem, zaradi svojih osebnih, lokalnih ali kakšnih drugih interesov večkrat objektivno spodkopavajo to enotnost, pri tem pa ne razumejo velike resnice, da je enotnost danes res prvi pogoj našega »golega obstanka«. S takšnimi mora ZKJ obračunati in jih razkrinkati v oči delavskega razreda in vseh delovnih ljudi te države ki so življenjsko zainteresirani za ohranitev in nadaljnje razvijanje velike jugoslovanske skupnosti velikega Titovega dela, katerega temelji so grajeni z znojem, krvjo in življenji najboljših sinov naših narodov in narodnosti, med velikim narodnoosvobodilnim bojem in socialistično revolucijo, obnovo in graditvijo države in razvojem sistema socialističnega samoupravljanja.

Ob tretji obletnici Titove smrti sem želel obuditi spomine na njegovo delo in pri tem uporabil samo odlomke iz njegovih govorov na enajstem kongresu ZKJ in iz zadnjih besed delegaciji obožanih sil decembra 1979. Trdim, da lahko najdemo veliko odgovorov na aktualna vprašanja v temeljitem preučevanju neizčrpnega Titovega dela, ki naido- sledneje uporablja in razčlenjuje marksistično teorijo v konkretnih razmerah današnjega sveta. Prav zato mora biti to delo nenehno vir za vse, ki iščejo nove poti napredka in rešujejo probleme nadaljnega socialističnega razvoja.

Življenjska praksa nenehno potrjuje pravilnost Titovega obravnavanja problemov sodobnega sveta in razvoja naše socialistične samoupravne skupnosti. Zato mora biti bogato delo, ki nam ga je zapustil TITO, trajen vir naših navdihov.

Viceadmiral Tihomir VILOVIĆ
(Povzetek članka — Komunist št. 17)

Zaključna scena XI. kongresa ZKJ. Enajsti kongres ZKJ je bil v Beogradu od 20.—23. julija leta 1978.

Akcija NNNP »Zima 83«

V noči od petka na soboto (18. 3. do 19. 3.) se je pričela akcija NNNP/83 z domnevo, da naši domovini preti nevarnost. Cilj akcije je bil preizkus pripravljenosti, organiziranosti ter usposobljenosti prebivalstva na obalnem območju za izvajanje nalog, po izdelanih obrambnih in drugih načrtih za storitve in dejavnosti v morebitnih izrednih razmerah. Akcija je bila preizkus obrambe naše samoupravne socialistične družbe, neodvisne dežele pred vsemi možnimi nevarnostmi agresorja.

Vaja je začela z izvedbo mobilizacije vseh struktur v TOZD in DSSS. Mobilizacija je bila izvedena zelo hitro in uspešno. Izvajalci nalog in vsi ostali delavci so k izvajanju svojih nalog pristopili z vso skrbjo in občutkom odgovornosti. Nekateri so prišli na svoja delovna mesta samoiniciativno brez poziva, kar dokazuje, da sta pri delavcih zavest in odgovornost za uresničevanje nalog SLO in DS na zavidljivi višini.

Po izvedeni mobilizaciji je bilo delo organizirano tako, kot je predvideno v načrtih za delo v izrednih razmerah. Tako so lahko vse strukture opravile praktičen preizkus svojih nalog, navedenih v omenjenih načrtih ter odkrile določene pomanjkljivosti, katere bo potrebno v primernem roku odpraviti. V akciji so bili doseženi zadovoljivi rezultati, kar je posledica skrbnega pripravljanja delavcev za naloge in ostale obveznosti pred vajo.

Komiteji za SLO in DS, štabi CZ, vodstvo DPO, organi samoupravljanja ter komisija za IPD, so se seznanili z nastalo situaci-

jo na sejah, sklicanih v najkrajšem času po izvedeni mobilizaciji, na katerih so po ocenitvi razmer zavzeli stališča in sklepe za nadaljnje delo. Te seje so bile kratke in operativne. Po seji so takoj pristopili k delu (zavarovanju delavcev, objektov in premoženja, organiziranju dežurne službe, vzpostavitvi zvez, informiranju delavcev, pripravljajući poročil in izvajanju drugih nalog).

V teku vaje so DPO in organi samoupravljanja razpravljali o svojih nalogah in aktivnostih na posebnih sejah, kar je pozitivno vplivalo na aktivnost delavcev.

Štaba in enote CZ, pripadniki NZ in TO so uspešno opravili svoje naloge, ne glede na svojo obremenitev. Akcija je trajala 2 dni in so morala dežurstva trajati nepretrgoma tudi ponoči. Pripadniki CZ so še posebej preizkusili svoje načrte z izvajanjem praktičnih vaj, kot so: zatemnitev, nudenje pomoči...

Delavci v proizvodnih TOZD so ta dan, kljub temu, da jih je bilo veliko manj, dosegli višjo produktivnost.

Pripadnik TO nadzoruje okolico TOZD »DELMARIS«

Organizirana je bila tudi informativno propagandna dejavnost potom zborov delavcev plakatov, sindikalnih skupin, internega glasila in z informacijami, prejetih od pristojnih organov DPS.

V teku vaje so se prikazale nekatere manjše pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno odpraviti v na-

daljnem dograjevanju in podružabljanju sistema SLO in DS, predvsem s praktičnim delom.

Sicer pa je bila akcija ocenjena s strani republiških in zveznih spremljevalcev kot zelo uspešno pripravljena in izvedena.

M. V.

RANA URA - ZLATA URA?

(Nadaljevanje s 7. str.)

no sklenili samaupravni sporazum. V tem času naj bi uskladili naše potrebe z njihovim izvajanjem. Ni vam treba ugibati, kakšna dogovarjanja so to bila. Prvo potezo je imela DO Slavnik, mi smo lahko samo sledili in bili zadovoljni, če jim je le uspelo najti za nas ugodnejšo varianto.

Osnovno načelo, ki je vodilo nas uporabnike je bilo, urediti čim več relacij. Za relacije Koper—Izola, Piran—Izola, Dvori—Izola, Piran—Seča, Dragonja—Seča ni bilo večjih težav. Problemi so nastopili pri prevozu delavcev iz okoliških vasi: iz Raven proti Seči, Šmarskega hriba, Vanganelške doline, vseh vasi, ki gravitirajo na Ljubljansko cesto za Koper. Z 11. 4. smo se dogovorili, da avtobus pripelje tudi delavce iz Šmarskega hriba. Ostali delavci pa se še danes vozijo za 7. uro.

Kako je s plačilom? Presodite!

Stroški prevoza se krijejo na podlagi števila delavcev-vozačev. Cena vozovnice za posameznega delavca se izračuna tako, da se redni ceni mesečne vozovnice (zaradi 6. ure zjutraj) prišteje še strošek posebnega prevoza, v odvisnosti od števila kilometrov in cene prevoženega kilometra.

V denarju pomeni to 37.751,00 din na dan, oziroma 868.273,00 din mesec, kar bomo delili po ključu: 70,61 odstotka DO Mehanotehnika in 29,39 odstotka HP Droga, to je 260.481,90 mesečno.

Na delavca bomo tako plačali 1.104,67 din mesečno. Vozači, ki poznamo ceno vozne karte, lahko takoj izračunamo, koliko več plačamo.

Res je, delavci smo pridobili eno ugodnost, na teh relacijah se lahko ob delavcih vozimo neomejeno, kaj pa delovna organizacija? Ne, odgovor ne bo, ni-

smo se odločili prav, temveč ponovno vprašanje — do kdaj bo priporočilo še veljalo?

Minil je mesec, ko je vsak po svoje doživiljal čakajoče ure na avtobusnih postajah, pred vrteci, se prepiral, prerival... Odločili smo se, da vsakega delavca v proizvodnih TOZD povprašamo, kateri urnik začetka dela mu bolj odgovarja in na katere težave je naletel pri prihodu in odhodu iz dela. Od 955 delavcev je anketo izpolnilo 693 delavcev, to je 73 odstotkov. Od 693 jih je 645 ali 93 odstotkov odgovorilo, da želijo začeti z delom od 6. uri, ob seveda urejenih pogojih varstva otrok in prevozov.

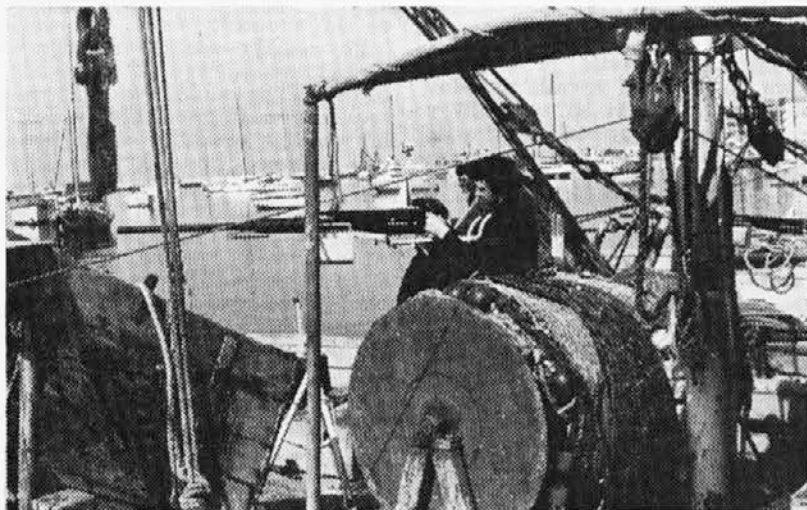
23 delavcev oziroma 3 odstotki želi začeti delo od 7. uri, 13 delavcem oziroma 2 odstotkov je vseeno, 2 delavca bi rada drseči urnik, 10 pa jih ni odgovorilo.

Na vprašanje — kako imate urejeno varstvo predšolskega otroka, smo ugotovili, da so naši otroci razporejeni v 15. vrtcih. Največ 58 jih je v izolskem, 10 v lucijskem, 7 v sečoveljskem, 6 v koprskem in 5 v piranskem vrtcu. V ostalih desetih vrtcih sta po 1, oziroma 2 otroka naših delavcev. V mesecu aprilu, ko smo zbirali podatke, nismo glede varstva dobili nobene pripombe. Kaže, da si pomagamo znotraj družine.

Pripombe, ki smo jih dobili glede prevozov, smo 11. 5. posredovali DO Slavnik, ki je morala vse pomanjkljivosti odpraviti do 16. 5.

Trenutno smo pred sklepanjem samoupravnega sporazuma med izvajalcem DO Slavnik in uporabniki DO HP Droga ter DO Mehanotehnika. V kratkem ga bomo obravnavali na delavskih svetih vseh udeleženih TOZD v HP Drogi.

Mila Kukanja

Opremljanje ribiških ladij po vojnih razporedih. Naloga bojno opremljene ladje, maskirane s pripravami za ribolov, je kontrola obale in plutja ter preprečevanje vdora sovražnim silam

Šivanje oznak civilne zaščite na uniforme

ŠTUDIJ OB DELU

Razvoj znanosti in tehnologije povzročata spremembe in s tem tudi družbene odnose, kar nas sili, da se mora človek usposablja za prilagojevanje tem spremembam. Prav to nalogo pa ima izobraževanje, ki je pravica in dolžnost nas vseh.

Poudariti moramo, da je izobrazba pomemben činitelj, ki vpliva na rast družbenega proizvoda in produktivnost dela. Pri tem pa, ne smemo izpustiti praktičnega in splošnega izobraževanja, ki se dopolnjujeta.

Vse to nam narekuje, da moramo vzpodbujati izobraževanje tako strokovno, splošno kot družbenopolitično.

V naši DO se delavci strokovno izobražujejo po lastnem interesu, DO pa nudi tem šolajočim se delavcem razne ugodnosti, vendar samo, če je v interesu TOZD oz. DSSS.

V glavnem se delavci odločajo za študij ob delu. V zadnjem obdobju petih let, smo imeli le tri primere študija iz dela.

Delavec, ki mu je odobren študij ob delu, ima pravico do koriščenja študijskega dopusta in do plačila šolnine, oz. vpisnine. S tem, ko zaprosi za koriščenje in mu je le-ta odobrena, se delavec obveže, da redno opravlja študijske obveznosti, da študij dokonča do predvidenega roka oziroma, da povrne DO stroške, če ne izpolni obveznosti.

Odbor za družbeni standard in kadrovsko politiko, ki odloča o študiju, je nudil ugodnosti v glavnem tistim delavcem, ki so se odločili za pridobitev stopnje izobrazbe, ki jo zahtevajo dela in naloge, ki jih opravljajo.

Se nadalje si moramo prizadevati, da se bodo delavci odločali za pridobitev tiste stopnje izobrazbe, ki se zahteva za opravljanje del in nalog.

Iz zadnjih poročil, ki so nam jih dostavili delavci, ki koristijo ugodnosti študija ob delu, nam naslednji tabelarni zapisi pokažejo naslednje rezultate:

Vesna Šabec

I. V OBDOBJU PETIH LET 78—82 JE USPEŠNO ZAKLJUČILO ŠTUDIJ OB DELU NASLEDNJE ŠTEVILO DELAVCEV:

PO STOPNJI IZOBRAZBE: 21

PO VRSTAH POKLICEV: 21

TOZD	KV				KV adm.				KV org. dela				ekono.
	KV	SSI	VISI	VIS	trg. posl.	komer. tehn.	adm. tehn.	stroj. tehn.	ing. stroj.	ing. elekt.	ing. org. dela	viš. upr.	
ARGO		1				1							
BL. PROM			2		1								2
DELAMARIS			1					1					
GOSAD		1				1							
KMET. PR.													
RIBA													
SOLINE		1						1					
SUDEST	1	2			1			1					
ZAČIMBA	1	2			1	1		2					
ŽIVILA	1	2			1	1	1						
DSSS	1	1	3		1	1			1	1	1		
SKUPAJ:	5	10	6	—	1	4	3	2	1	4	1	1	2

II. PRIKAZ DELAVCEV, KI KORISTIJO UGODNOSTI ŠTUDIJA OB DELU

ZA PRIDOBITEV NASLEDNJE STOPNJE IZOBRAZBE: 25

ZA PRIDOBITEV POKLICA: 25

TOZD	DSSS	SSI	VISI	VIS	III.	ekon. tehn.	adm. tehn.	pravnik	ing. luš. tran.	ekon.	dipl. ekon.	dipl. pravnik	dipl. pedagog	III. st. ekon.	III. st. str.	III. str. teh.
ARGO		1	1				1			1						
BL. PROMET			4		2	1			2							2
DELAMARIS	1		2	1		1				2	1					
SOLINE			1		1				1						1	
ŽIVILA				1								1				
DSSS			4	4	2			1	1	3	3		1	2		
SKUPAJ:		2	12	6	5	2	1	1	4	6	4	1	1	2	1	2

Od tega koristi samo študijski dopust 8 delavcev

SEZNAM ŠTIPENDISTOV V HP DROGA ZA ŠOLSKO LETO 1982/83

Letnik

Poklic	Letnik					Skupaj
	I.	II.	III.	IV.	Abs.	
dipl. ing. živil. tehn.	—	3	2	2	—	7
dipl. biolog	—	—	—	—	1	1
dipl. ing. kmetijst.	—	—	—	—	1	1
dipl. ing. kemij. teh.	—	2	—	—	—	2
dipl. pravnik	—	—	—	—	2	2
ing. kemij. tehnol.	—	1	—	—	—	1
ing. za pomor. transp.	—	1	—	—	1	2
ekonomski tehnik	—	2	3	—	—	5
kemijski tehnik	—	1	2	5	—	8
kmetijski tehnik	—	—	—	1	—	1
živilski tehnik	—	—	3	3	—	6
sadjar-vinogradnik	7	2	—	—	—	9
ribič-navtik	—	11	—	—	—	11
orodjar	2	1	—	—	—	3
mehanik obd. strojev	—	2	—	—	—	2
avtomehanik	—	—	—	1	—	1
strojni ključavničar	—	—	3	—	—	3
električar	—	—	1	—	—	1
Skupaj	9	26	14	12	5	66

SEZNAM ŠTIPENDISTOV PO TOZD

Letnik

Poklic	Letnik					Abs.
	I.	II.	III.	IV.	Abs.	
DSSS 16 študentov						
dipl. ing. živil. tehn.	—	1	1	—	—	—
dipl. biolog	—	—	—	—	—	1
dipl. ing. kmetijstva	—	—	—	—	—	1
dipl. ing. kemij. tehnol.	—	2	—	—	—	—
dipl. pravnik	—	—	—	—	—	1
ing. za pomor. transp.	—	1	—	—	—	—
ekonomski tehnik	—	2	1	—	—	—
kemijski tehnik	—	—	1	4	—	—
BLAGOVNI PROMET 2 študenta						
dipl. pravnik	—	—	—	—	—	1
ing. za pomorski trans.	—	—	—	—	—	1
ZAČIMBA 2 študenta						
kemijski tehnik	—	—	1	—	—	—
orodjar	—	1	—	—	—	—
DELAMARIS 6 študentov						
orodjar	2	—	—	—	—	—
mehanik obd. strojev	—	2	—	—	—	—
avtomehanik	—	—	—	1	—	—
elektrik	—	—	1	—	—	—
SUDEST 10 študentov						
dipl. ing. živil. teh.	—	1	1	—	—	—
ing. kemijske tehnol.	—	1	—	—	—	—
ekonomski tehnik	—	—	2	—	—	—
kemijski tehnik	—	1	—	1	—	—
strojni ključavničar	—	—	3	—	—	—
GOSAD 9 študentov						
dipl. ing. živil. tehnolog.	—	1	—	2	—	—
živilski tehnik	—	—	3	3	—	—
KMETIJSKA PROIZVODNJA 10 študentov						
kmetijski tehnik	—	—	—	1	—	—
sadjar-vinogradnik	7	2	—	—	—	—
RIBA 11 študentov						
ribič-navtik	—	11	—	—	—	—

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi moje mame

IVANKE POROPAT

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD »DELAMARIS«, posebno sodelavcem oddelka kontrole doz za tolažilne besede, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Marija VIŠNJEVEC in ostalo sorodstvo

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1983/84

Pripravniki

TOZD	USMERITEV, SMER, STOPNJA STROKOVNE IZOBRAZBE IN ŠTEVILO
Soline	kemijski procesničar (IV) — 3, preoblikovalec in spajalec kovin — konstr. ključavničar (IV) — 1, vzdrževalec vozil in strojev — strojni mehanik (IV) — 1, monter in vzdrževalec energetskih naprav — strojnik — tehnik (IV) — 1
Začimba	elektrikar-energetik (IV) — 1
Sudest	kemijski procesničar (IV) — 2 diplomirani inženir živilske tehnologije (VII) — 1
Gosad	živilski tehnik (V) — 2 diplomirani inženir živilske tehnologije (VII) — 1
Kmetijska proizvodnja	kmetijski tehnik — sadjarsko-vinogradniški tehnik (V) — 2 kmetijec — sadjar — vinogradnik (IV) — 10
Argo	preoblikovalec in spajalec kovin — konstr. ključav. (IV) — 2
Delamaris	živilski tehnik za predelavo ribe (V) — 4
Riba	ribič — navtik (IV) — 10 ladijski strojni tehnik (V) — 2
DSSS	diplomirani obramboslovec (VII) — 1 diplomirani inženir farmacije (VII) — 2
Skupaj	

OPOMBA: TOZD Blagovni promet in TOZD Živila nista razpisali štipendij za šolsko leto 1983/84!

Dodatni razpis: TOZD GOSAD dipl. ing. živilske tehnologije (VII) — 1
DSSS diplomirani biolog (VII) — 1

NAČRT ZAPOSLOTITVE PRIPRAVNIKOV V LETU 1983

TOZD	Pripravniki za nedol. čas	Pripravniki za določen čas
Soline		inženir gradbeništva — 1 inž. kem. tehnol. — 1
Začimba		kemijski tehnik — 1
Sudest		ekonomski tehnik — 1
Gosad		
Kmetijska proizvodnja	kmetijski tehnik — 1	kmetijski tehnik — 1 dipl. kmet. ing. — 1
Argo		kemijski tehnik — 1
Delamaris	strojni ključavničar — 1	kemijski tehnik — 1 živ. teh., tehnol. predelave — 2 živilski tehnik — 2
Riba		strojni tehnik — 1 inž. strojništva — 1
Blag. promet	ing. za pomor. trans. — 1	ekonomski tehnik — 2
Živila	ekonomski tehnik — 3	
	kemijski tehnik — 2 dipl. biolog — 1	
DSSS	dipl. oec. — 1 dipl. pravnik — 1 dipl. kmet. ing. — 1	ekonom. teh. — gimn. teh. — 3
Skupaj		

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje mame

ANGELE ROJC

se iskreno zahvaljujem ožjim in drugim sodelavcem za izraženo sožalje in podarjeno cvetje, še posebej hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Branko Roje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje mame

AMALIJE ŠUKLJAN

se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD »Delamaris« za podarjeno cvetje in izraze sožalja.

Marija KALIGARIČ

ZAHVALA

Ob smrti moje mame Marije STRAJNAR, se zahvaljujem sodelavcem iz HP »DROGA« PORTOROŽ — DSSS in TOZD »SUDEST« GRADIŠČE, ki so jo spremljali na zadnji poti ter ostalim za izrečene besede sožalja.

Anica STRAJNAR

ZAHVALA

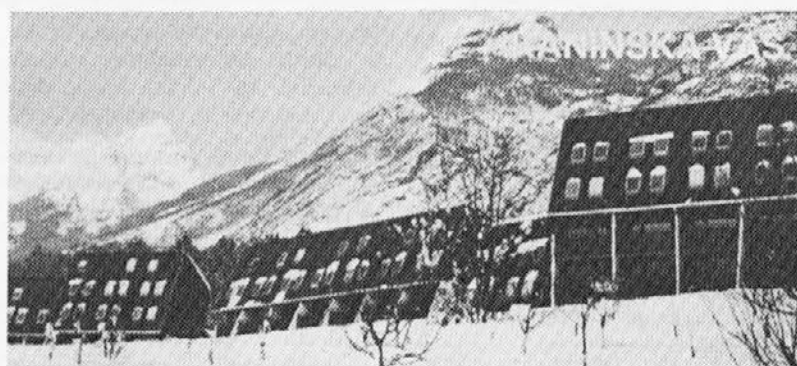
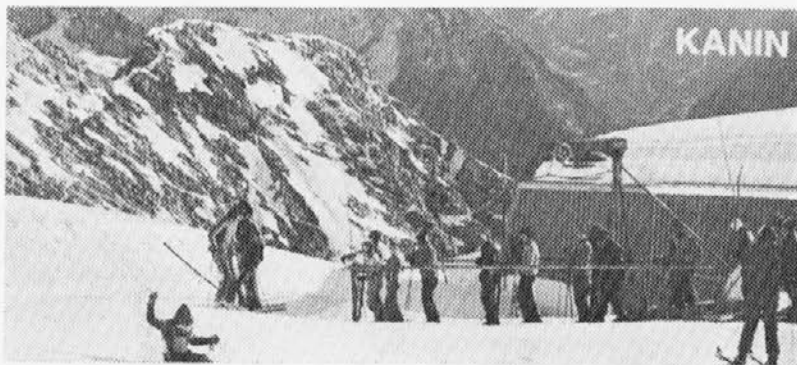
Ob boleči izgubi mojega brata

VIKTORJA MARTINI

se zahvaljujem delavcem TOZD »Blagovni promet« za podarjeni venec ter delavcem v skladišču Ljubljana za izrečeno sožalje.

Jože MARTINI

POČITNIŠKI DOM

Mnogi naši sodelavci se še spominjajo Lepene, majhnega naselja v istoimenski alpski dolini blizu Bovca. Kdor je tamkaj preživel samo nekaj dni, Lepene ne bo več pozabil. Idilični mir, vonj smrekovih gozdov in šumenje kristalno čistega potoka, pa slikovite, z lesom krite hišice in silhuete strmih vrhov in grebenov — vse to se strne v podobo dopusta, kakršnega si želi hrupa in strojev in mestnega prahu naveličan delavec. Prav zato je bila novica, da bo počitniški dom v Lepeni prodan, (odločitev konference sindikata na podlagi mnenj OZS TOZD) marsikje sprejeta z obžalovanjem. Bodimo odkriti: večino zaposlenih v naši delovni organizaciji sestavljajo delavci v proizvodnih TOZD in njihovi premijki niso tako visoki, da bi si mogli vsako poletje omisliti dopust za vso družino v kakem drugem kraju, kjer ni drugih prenočišč razen v hotelih ali v privatnih turističnih sobah, ki tudi niso ravno poceni in stroški zanje zajemajo edinole spanje. Dopust ne predstavlja samo počitka doma in spanja po mili volji; dopust naj bi bil predvsem sprememba okolja in zraka, zlasti če gre za družine katere člani (običajno so to otroci) pozimi večkrat bolehalo za bolj ali manj hudimi prehladi. Prepričana sem, da smo si edini v mnenju, da je treba na ta ali oni način omogočiti slabše situiranim sodelavcem tako spremembo okolja. Potovanje v drug, oddaljen kraj ni vedno samo napor ampak, vsaj v času dopustov, predstavlja tudi prijetno sprostitve. Človek se vrne domov z zavestjo, da ni vse leto delal samo za kritje vsakodnevnih življenjskih stroškov, temveč da je s sadovi svojega dela omogočil celi družini spremembo, povezano s spoznavanjem drugega kraja in ljudi, da je vsaj nekaj dni v letu sleherno jutro ob pogledu skozi okno uzrl neko novo panoramo,

ne vedno samo domače dvorišče ali sosednji blok. Na delo se bo vrnil s prijetnim občutkom, da je med dopustom doživel nekaj nevsakdanjega.

Lepene na žalost torej ne bo več. Kot vemo, je menda precej tehtnih razlogov, da je prodaja počitniškega doma neizbežna. Toda v Sloveniji ni samo Lepena. Še toliko prijetnih, majhnih krajev je, kamor ne seže hrup tovarna in kjer lahko starši pustijo otroke na potep brez večnega strahu pred avtomobili! Ali ne bi mogli najti nekega takega kraja in tam kupiti počitniški dom, kjer bi lahko naš delavec po zmernih cenah preživel teden dni zasluženega dopusta? S. Požar

Vse kaže, da se je tak kraj le našel. Delavski svet DSSS je na svoji 14. seji sprejel sklep, da se odobri rezervacija za nakup 6 počitniških stanovanj v Kaninski vasi ter da se pripravi finančna konstrukcija, z upoštevanjem sredstev, ki so bila rezervirana za adaptacijo počitniškega doma v Lepeni ter s kreditom za kolektivno življenjsko zavarovanje delavcev DSSS in TOZD Blagovni promet. V TOZD Blagovni promet so s takim sklepom soglašali.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega očeta

ANTONA MIHALIČ

se iskreno zahvaljujem vsem ožjim in drugim sodelavcem za vence, cvetje in izraze sožalja.

Zahvaljujem se sodelavcem iz tozda »SUDEST« GRADIŠČE, še posebno pa hvala vsem, ki ste ga pospremili na na njegovi zadnji poti.

Vera Vovk

Od rokopisa do časopisa

V KS Središče ob Dravi, kjer je sedež naše TOZD, najbolj oddaljenega tozda DROGE, to je »GOSAD«, smo organizirali z osnovno šolo Središče ob Dravi razstavo na temo »Od rokopisa do časopisa«. Razstava je bila v začetku februarja 1983. Gradivo smo si izposodili iz univerzitetne knjižnice Maribor. Namen razstave je bil prikazati izdelavo dnevnega časopisa, in sicer od najpreprostejše oblike do najnovejše tehnike izdelave časopisa.

Rokopisov za časopis je pravzaprav več vrst. To so predvsem dnevne novice, ki jih časnikarji v precejšnji naglici ustvarjajo sproti, so že vnaprej pripravljene podlistki, slikanice, itd. ter oglasi, ki jih zbira poseben oddenek.

Vsi ti rokopisi romajo k lektorjem, ki poskušajo odpraviti jezikovne napake pa tudi kakšne vsebinske netočnosti. Ker je rokopisov veliko, čas pa kratek, se jim to vedno v celoti ne posreči.

Precej počečkani rokopisi (novinar, urednik, lektor), že prej v uredništvu urejeni po straneh časopisa, pridejo do tehničnega urednika. Ta izoblikuje podobo strani (kam kateri članek, kako veliki naslovi, slike itd.). Tehnični urednik izriše stran v razmerju 1 : 1. Temu pravimo plan strani.

Nato rokopisi, skupaj s plani, romajo v tiskarno. Rokopis prevzame oddenek za stavek, kjer s pretipkavanjem iz tipkopisa ustvari željen stavek za tisk. Velikost črk in širino stolpcev je že prej določil tehnični urednik za vsak članek posebej.

Ker pri pretipkavanju naredijo napake strojepiske pa tudi stroji, pregledajo prepisan rokopis korektorji. Njihova naloga je odpraviti vse napake, nastale pri pretipkavanju, pa tudi tiste, ki so se izmuznile piscu, uredniku ali lektorju. Seveda je tudi tu čas zelo kratek, zato tudi korektorji ne utegnejo v celoti odpraviti svoje naloge. Tiskarski škrat, ki skuša nagajati že od nastanka rokopisa, ima tukaj široko področje delovanja.

Ko je iz rokopisov nastal tiskarski »stavek«, izoblikujejo v montažnem oddelku posamezne strani s pomočjo planov. Na pripravljeno podlogo (ki ustreza formatu časopisa) montažerji vlepijo posamezne članke z naslovi, prostor namenjen slikam in nekaterim drugim posebnostim (dia, raster) pa oblepijo s črnim papirjem in s tem blokirajo ustrezno velikost.

Tako zmontirano stran pogleda tehnični korektor in ugotovi njeno točnost v primerjavi s planom ter točnost naslovov. Škrat je prisoten tudi v tej fazi.

Izdelano stran časopisa dobijo nato fotografi, jo preslikajo v razmerju 1 : 1 in vrnejo v oddenek montaže. Tukaj filmane strani, po vnaprej določenem redu, vlepajo na formo za tisk. Pomota v tej fazi pripelje do tega, da v časopisu 1. strani ne sledi 2., temveč 8. ali 12. in podobno.

V razvrščenih straneh so že »luknje«, to so blokirane praznine za slike, naslove v rastru itd.

Vse to so že prej pripravili v oddelku fotografije in sedaj v oddelku montaže pač vlepajo vsa-

ko stvar na svoje mesto (ali pa tudi ne). Ker se v tej fazi dela s filmskimi negativmi, imenujemo to filmska ali negativna montaža.

Ko je ta pripravljena, vse tiskovne forme še enkrat pregleda tehnični korektor in skuša odkriti, kam je še tiskarski škrat vtaknil prste. Pri edicijah, kjer je časa nekaj več, filmske montaže prenesemo na azalitni odtis, ta je sedaj pozitiven, lahko ga tudi zložimo tako, kot bo videti bodoči izdelek, in zato je kontrola malo lažja. Pri dnevniku in nekaterih izdajah, kjer ni časa za izdelavo azalitne kopije, pa se pregled opravi kar na filmnih straneh.

Sedaj je postopek skoraj končan. Izdelane filmane forme gredo v kopirni aparat in vse se prenese na aluminjske plošče, te gredo v rotacijski stroj, kjer časopis stiskajo.

Škrat pa poskuša nagajati do konca. Pri transportu filmanih form poskuša odlepi kakšno sliko ali naslov; če mu uspe, bralci

začudeno gledajo v prazen črn kvadrat ali črno pasico. Pa še pri stroju zadnjič poskuša zamešati plošče med seboj. Tiska se z več ploščami hkrati (odvisno od šte-

vila strani časopisa), saj so na eni plošči lahko 4 (ali 8) časopišne strani. In če se plošče zamešajo, se seveda zameša tudi vrstnih red strani. Zato že tiskan izdelek še enkrat pregledajo in še zadnjič skušajo ugnati nagajivega škrate.

K. D.

Kunigundini zaupni pomenki

Draga Kunigunda,

bolj ko razmišljam o naši DO, manj so mi nekatere stvari jasne. Prosim te, pomagaj mi in mi odgovori na sledeče vprašanje: čemu služi ribiška flota? Je

namenjena ribolovu ali paradiranju mimo okrašenih tribun?

Zmedena misel

Draga Zmedena misel, spravila si me v zadrego! Toda zdi se mi (glede na znana dejstva in rezultate), da služi v glavnem razbijanju steklenic šampanjca na novih ladjah.

Draga Kunigunda,

prejel sem obrazec za izpolnjevanje opisa dela in zdaj ne vem ne kod ne kam. Prostora je namreč na celem obrazcu premalo za dnevni opis mojega dela, kaj šele za tedenskega. Kaj naj storim?

Črno živinče

Drago Črno živinče, kaj ti niso povedali, da ur, ki jih porabiš za pitje kave, obiske točilnih miz, zasebne izhode, gledanje v zrak in hojo na WC ni treba beležiti?

Draga Kunigunda,

okrog vogalov sem izvedela, da naša DO namerava kupiti počitniški dom in da je prostor že vnaprej rezerviran za nekatere izbrance. Glede na to, da imam nizke dohodke in bi mi poceni dopust zelo prav prišel, te prosim, da mi poveš, kaj je pravzaprav na stvari.

Neizbrana

Draga Neizbrana, mar veš, da si prav špaska? Poceni dopust pride prav vsakomur, tudi Rothschildu. Svetujem ti, da se problema lotiš po samoupravni poti, kaj več pa se ti v današnji zadregi z brezposelnostjo ne upam svetovati.

Draga Kunigunda,

bom zelo kratek: ali je res, da pravilnik o delovnih razmerjih predvideva disciplinske ukrepe proti delavcem, ki med delovnim časom uživajo alkoholne pijače ali prihajajo vinjeni na delo?

Radoveden

Dragi Radoveden, res je že, je pa tudi res, da ni vseeno, za katera delavca gre.

S. Požar

Razstava na temo: »Od rokopisa do časopisa«

»ŠOLSKI« TRAKTOR

Dne 26. 4. 1983 s pričetkom ob 16. uri je bila na OŠ (dislocirana enota OŠ Vojka Šmuc v Izoli) v Dvorih nad Izolo, proslava v počastitev dneva OF in praznika dela — 1. maja. Proslava je bila izredno zanimiva in lepa, kajti večina njenih udeležencev so bili otroci, ki to šolo obiskujejo, in sicer do 4. razreda. V zboru so zapeli, recitali in zaplesali. Z nastopom moškega pevskega zbora iz Dvorov se je zaključil del proslave v šolskih prostorih. Drugi del se

je nadaljeval na šolskem dvorišču, in sicer s predajo ključev novega traktorja, s strani direktorja TOZD »Kmetijska proizvodnja«, tov. DEBELJAKA, hišniku šole.

Zakaj traktor v šoli potrebujejo, smo zvedeli od učencev, ki so nam na kratko opisali svoje delo izven šolskih prostorov, in sicer od postavitve šole dalje.

Sola je bila postavljena leta 1976. Okolica je bila neurejena in potrebno jo je bilo urediti v šolski vrt. Tega dela so se lotili

učenci sami. Leto dni za tem, spomladi 1977, so mladi obdelovalci zemlje že lahko obrali prve pridelke.

Na začetku je bil šolski vrt majhen, premajhen za pridne roke, in so ga zato kasneje povečali na 3000 m² obdelovalne površine, po prihodu hišnika na šolo pa celo na 8000 m². Od tega jim je dala v zakup Kmetijsko zemljiška skupnost Izola 6100 m² obdelovalne površine. Na njej gojijo povrtnine, oljke (nad 60 oljk), ribez in sadna drevesa. Sadje pridelujejo v manjši meri. Pred prihodom hišnika so otrokom pomagali obdelovati zemljo vaščani. Po prihodu na šolo je večino del na šolskem vrtu opravil hišnik sam, ko pa je KZS Izola dala šoli v zakup še več zemlje, se je pojavila potre-

ba po traktorju za opravljanje poljskih del.

Pri nakupu traktorja z vsemi priključki so s svojimi prispevki pomagali vaščani, Zavarovalnica TRIGLAV ter HP »DROGA« PORTOROŽ — TOZD »Kmetijska proizvodnja«.

Učenci osnovne šole v Dvorih in učiteljski zbor so bili presrečni, da so lahko uresničili nakup traktorja in so svojo hvaležnost izrazili z izročitvijo (ročno izdelanih) daril predstavnikom omenjenih delovnih organizacij. Po prejemu darila je direktor TOZD »Kmetijska proizvodnja« izročil (formalno) ključke traktorja njegovemu nadaljnjemu uporabniku. Proslava se je zaključila z ogledom šolskega vrta z okolico.

M. V.

Del proslave v šolskih prostorih

Traktor prihaja

Tov. DEBELJAK je ob predaji ključev traktorja učencem zaželel, da bi jim bil le-ta v veliko pomoč pri doseganju vseh njihovih uspehov na področju kmetijstva

La forza d'amare

*È caduto un petalo
è caduta una foglia
è caduto un ramo,
si è seccata la pianta di rosa.*

*Adesso ho soltanto te
soltanto te o mia sposa.*

*Non farmi soffrire
non farmi sognare
ma dammi la forza d'amare.*

*O mia dolce sposa
tu sei più di una sposa
tu sei il mio corpo
tu sei la mia vita
tu sei il mio cuore
e perciò non farmi sognare
ma dammi il coraggio d'amare.*

B.G.J.

L'addio

*Ma perchè nascondi, amor,
gli occhi tuoi, non vuoi
guardarmi?
Chi ti ordina d'amarmi?
Va te ne senza timor!*

*Se mi devi abbandonar —
sia sereno il nostro addio,
senza pianto tu ed io,
niente da rimproverar.*

*Il mio cupo cuor non sa
dirti le parole amare.
Tu l'hai fatto diventare
triste, e lo resterà.*

*Il passato tornerà:
per l'oscuro mio cammino
lo spietato mi destino
chissà dove condurrà.*

*La pazienza cercherò,
la mia amante più devota
dall'etade mia remota —
la sua mano chiederò!*

*Col suo aiuto il furor
della mia nemica sorte
porterò fino alla morte —
il mio ultimo amor.*

(Traduzione — S. Požar)

Vse kar imam, sem pošteno zaslužil. Ali ni dovolj zgovoren dokaz za to že podatek, da me naenkrat toži kar devet upnikov?

Hrup je za samovšečneže, jadicovanje za norce, prevaran poštenjak pa odide brez besed.

LA NOUE

Najhujša nevarnost pri varanju drugih je, da se vselej konča z varanjem samega sebe.

DUSE

Če se kultiviran moški zveže z nevedno žensko, je nikoli ne bo mogel dvigniti na svojo raven, nasprotno, sam se bo izvotlil, izpraznil, dokler se ne bo moralno spustil do njenih ozkih pogledov.

KUPRIN

Nekaj časa lahko varate vse, nekatere lahko varate zmeraj, a vseh ne morete varati zmeraj.

LINCOLN

Vsak pastor ve, da biblija najmanj tisočkrat omenja besedo »ubijati« in da se moralci povečini hvalijo s svojim dejanjem, pojoč bogu slavo.

Kjer se končajo zakoni, se začneja tiranija.

PITT

Le volja in mnenja vseh ali večine vzdržuje tiranijo in le volja in mnenje vseh ali večine jo zares lahko streta.

ALFIERI

V očitku ni velike modrosti, več je je v besedah, ki človeka oživijo, ne da bi se norčevale iz njegove nesreče, mu vlivajo pogum kot ostroge spodbodejo konja, ko se je napil iz korita.

GOGOLJ

Poznavanje besed vodi k poznavanju stvari.

PLATON

Sit sem muzejev, teh pokopališč umetnosti.

LAMARTINE